

Origine de l'œuvre

SALESIAN THEATRE

- SUEMA -

SCRIPT No. 172

Tarezzia li gdiel
Dramm storica f'zjw atti ta Luigi Drigerio magist
malta minn galea barmelo salerian

Personaggi

Cristoforo Astor	professur tal letteratura	min 45	A. Pullicino
Stefano Astor	captan tat truppi	min 35	C. H. Izzo
Tarcizia Astor	ha Stefano BORG DAVID.	min 10	Zampa
Patru Giustina Carona	magist	min 40	G. Camilleri
Milorquez	supretendent tal pulizja	min 45	A. Madiona
Izzo	istatixxall tal pulizja	min 40	L. Camilleri
Sazzara Verner	surgent	min 24	S. Sella
Paolo Valdera	saldat	min 21	J. Busattil

Saldati u guardiani li ma jitchelmur

Grazia tal Messica f'itgju 1928

Ilbri ta zmienijetna

Lewwel Akt

Camra medja bi flit mobbli mhux ta' lussu, b'irranija
fuq cotba u carti b'ien wiehed jictab, riggijiet u
tavolin ichor, biel fin-nofs, biel fil-lemin u tiega
fix-kellug. Kinsabu fl'aqqal tal lejil in-kena hija
imdawla b'bozza eletrica

Xena I

Milosquez, Cristoforu u Lazzaru fill b'ieb

Milos (Bilqada ma gemb ~~l'iscuranza~~ b'lehen ta tehe-
dit, lil ~~cris~~ Cristoforu) Possibbli quddiem pravi
hecc cari (~~parish~~ il carti) ghandee il hila tichadt
illi ibnee ma chellixx nighu il complici, ma tarax
illi il citba ta dawn il carti hija holla contra
tieghecc?

Crist (Bil ghali ipaggi mas-
siggu b'ien jing f fuq riglejha) Signur rahha di
gejt gherwa dari ghal' gharrieda fl'aqqal tal lejil,
izda daqxejn tal prudenza u
Glee sigha tittesturali galbi bdan il bliem ject
icolluc daqxejn tal hien na minnimsijhem
Kuejjah phali. Kargia intennilec ghal mitt dan
illi ibni huwa innocent u izjed u izjed ma
jistax icollu il complici. Ibni huwa Vitter
ta bonjura Infernali iridu bil fors il mewt
tieghu! u

Milos
Crist ghandee hila tgholli lehnec nighi u tmerini?
Gua, u nibqa ngajd rakemm tohrog ruhi. Inta
lil ibni tobodu chif tobodu lil dawh collha illi
jiggieldu b'ien jiddefendu il fidi ta b'rista (l'iglt
(gibilna hawn fill Messicu Cristoforo Colombo).
Intcom din il fidi tridu ~~longha~~ fid-demm ta
l'innocenti. Il clicca tal ~~masuneri~~ taghecom
iridu ~~jigltu~~ ^{isqatu} din ^{il fidi} taht riglejhom, izda ma jirnexx-
com le! Giena inhoss ruhi ~~lieni~~ illi ghandi il hila
nagjarcom b'wicci minn quddiem fl'isem ta tnut

- insara illi illum ngħaddu mal quars miġen.
 (Illo yem jippossizzi agitat) Miġen insara?
 M'intomx hliet qabla vili xewwiensa b'ien insara?
 il fortuna tagħcom fill **flus** u dac ilneq illi
 igib il grat ta' capitan fl'armata mhux hliet il
 ta' daww ix - xewwiensa
- Brist: B'niec dan huwa vera ma contux tiecondannaw
 lil ibni billi mohlbi ta' bullhadd. Intcom tgħajj
 li huwa hati ta' tradiment? Tajjel sibruli xi
 nuggas **fid-dolur** tiegħu. Iejn huma dawh li accu
 Iejn huma ix - xjida? Iejn huma il provi tad-
 delitt tiegħu? ucol lil għar nies li dehlien u hiġin
 fill halz itihom id dritt illi jiddefendu ruhhom
 izda ingas dan ma gie mogħli lil ibni. 'u għante
 għanteom il hila issejhule giustizzja iddiso-
 nesta tal' għamil tagħcom? Wasal iz - zmien
 li ~~nata~~ nata tmien ta' dawn il buffanati tagħcom.
- Milos: ~~Th~~ ! Inti tiegħi il provi? Mela fissirli dawgħen
 għaliex nhar il hamis li għadda **propriu** għawn f'ibni
 is - rala fis - saġhtejn ta' bel - lejl conta migħarin
 mumru ta' persuni titeclma lil mod bejnitcom
 għajdli ftit x'conta qedin tagħmlu f'hi nji
 bhal dawh? Etgħajdlec jiena x'conta qegħdin
 tamgħlu: b'onta qegħdin tlesta tradiment ebir
 contra il patria tagħcom
- Brist: Ecu, għaliem meta jiltagaw erba jew hamse
 min - nies daww ieunu qegħdin **jicorsperaw** contra il patria
- Milos: Mela chief hien illi meta tlabbatnileom ma rid-
 dtux tifthulna u hema nshassaw il libbier thallna.
- Brist: U ma sibtux ~~le~~ hliet lili u lil ibni — u innesp
 ti riegħed ma għmlna.
- Milos: Sibna iddar ta' taht fuq u il liza stampat fuq
 wiecom; chif tfissirli dan?
- Brist: B'hennex raziun! — Tfissirtejn ta' bel - lejl tma

min ihabbat il brieb **lil-Lexamine** hriebnicom ni briganti
Milos (**B'dahqa Solonica**) Brava, u sa dattant chelecom għ
għmien tahlru lil hrieb tagħcom li jiegħ izurcom
billejl, bħalma huma il **magħur** Freres, l'avueat
Gonzales dac l'impurta ta patri, barona u forsi
anche ni signara li qegħda ticcaspia macom. Ber-
tament illi dawn intom harrabituhom minn ni
brieb sigriet li ahna għad ma nafux brieb u
lilcom jaqdicom Tajjel.

briest (**Iferfer rasher bi protesta**) Kruk veru?
Milos (**Risoluto**) V'ispiciaw! Jena cont gejt liex insalva
mill mewt lil ibnec cont naxred li sejjer jinner-
nili; izda milli qiegħed nara sejjer margia lura
liex intestilu il palibulo! V'istagħgeb professer, tant
inti għaref u ma tippofittax ruħed minn dan
il mument liex issalva lil ibnecum. Jewg
chelmiet liss irid nisma minnec, minn
huma il complici ta din il congiura?

briest (**Jorbot lirajh**) L'ipocrisija tiegħec miex sejra
tixtini.

Milos V'irragiunaw ftit jec ibnec kif tajt int huwa inno-
centi għax għandu jiekel bla htija? Jiena o nagħjd
għaliya ucoll presuas li il b aptan ibnec huwa
innocenti, izda liex issalva hu hemm lizon illi
ittina il veri hatja (**juraq utar ma jemr l'istofaro**)
fare professur għawnee nisabru u wahedna ang angas
larja ma teun taf, kun sincer u għijdi min chendi
dawk innies ^{matibja} motija għawn fid-dac tiegħec?

briest (**Ma jiftakhe jisma izjed**) Dan issa izzejjed jiena
ma inix ni spija! Ibqa sgru illi chelma minn
fommi ma toħrog u sejjer nitolloc lil forza
illi thalli dari! Itlaq!! Itlaq!!!

Milos (**B'rabija**) Imbicilli! Sejjer jirwilec dan iriffiet
Ma indumux ma nergaw niltagaw. Għanna
mezzi bizzejjet liex ingela briedem jitehellen

bilfors ta qalbu. Intant ibnee sejjer icun lewvel
 wiehed illi ihalles il ^{huller} laham. (Lil dazru illi icun
 baka wieqaf ma gemb il biob). Dazru inti ibqa
 ghaun indara dan il biob u ghara illi had
 jidhol jiw johrog minn ghajr il perness-tighi
 (johrog plimchien ma dazru
 (jintelag abbandunat ma jwq ziggu) Imsejken
 ibni stefanu! (Ibni qalbi) le dawn il chieb
 ma igilun tniena! --- Izda le --- irid nahfer.
 --- Ibni! Icolli il curagg narab mejjet marraq
 f' demmer? 'et illaqaw fid - sema! Izda min jista
 jifem il martirja tal qalb tieghee! Iill halz
 wahdee abbandunat minn cullhadd, minn ghajr
 ma icolloc ix-karti tghannag qhal aghar daila.
 lil missieree, liechighen ibnee ma icolloc ~~hadd~~ ~~ma~~
 gembec hadd ma gembec minn jista jighdlee
 chelma ta comfort. Ahla tighi assistih inti lil
 grazzi tieghee lil ibni, ilqa inti fithdane li ruh tieghee
 zalieha u qeghda fort il martir li mita ghal
 fidi tieghee u libna imsejken missierijetna tina
 il grazzia ta - rarrerazzioni? (jghatti wiecu gnari
 jibni jibni)

Kena II

Dazzau u Bristoforo

Daz. Cuara li accompagna lil Milarques raga da-
 hal jagla il cappek minn rasu u imur lil
 mod ma gemb Bristoforo!
 Brist (Malli jirna il hars jorfa rasu u jora ma
 wiecu ris-surgent tal pulizja u jahreb li jio
 brin jurrartek, b' hif hece malajr sejrin tarre-
 tawni?
 Daz (jaghlaq il biob) Qod tranquill dar sur Professor
 Delag ra flahhar u ghadni nahreb ghandi
 nahreb li ghal dalodu ma jigin actor jicirlee
 rasee

brist min o min qiegħed teħħimni ?
laz Min due il - tigha li chin qied iħhelmeħ issa, issa-
pretendent tal pulizija sigrita b'hemm jizolija pro-
fessur minn din id - disgrazzia li laq tleħ. Għamel
curagg jiena sgrur ilħ il mingel ~~tal meħt~~
meħt rejjer isib j'ibnee ruh rabieħa lesta breħ
tittajjar lejn is - rema !

brist (jiffirra lil luzzaru) Liema chiem ! min Int
laz suldat ? Int surgent tal pulizija ? Tajni int lili ?
Iva sur professor jiena cont seular tiegħee fid
lecco ta Toluga, inbad cont thalt fis - seminar
ju u li wara flit granet chellim jalqah in-
habba il persecuzioni religjuna u minnu
ghamla mahzen tas - silla

brist Qiegħed nftat niftacar. Int għandee familia ?

laz Le professor jiena bqajt wahda fid - dinja

brist Waħda fuq khom xi dez disgrazzia ?

laz Iva chienet il festa tal erradonna tad - duluri
mqazza mqazza, ~~f'birija tal lejl jiena f' sigħa~~
birija tal lejl jiena, omni u oħti thalna għal ġew-
wa enisja chejona li chienet abbandona f'ju
wieħed qaddis sacerdot chella iqaddes iqaddes
lil fidile b. conna actar minn 300 ruh ma
chienitx għad għada spiecat il funzjoni K'hin
narew fuqna complott ta suldati bill barionetti
fidhom u id - demm hiem ġia beda jigri mal
parament tal onq enisja u daww li inekkilom
jaharbu ġew mil - qugħaju mis - suldati li chienu
qegħdin jistennew darra u sparaw fuqhom, lil
omni b'tir ta azzarin fethula ~~darra~~ ^{sidirha} u mietet fi
hdani u lil oħti sergħa u għad għadni s'irra
ma nafx fejn tinsab !

brist U wara dan colle xħet ^{fugħi} ~~din il libsa ta suldat~~
fugħi din il libsa ta suldat b'ix tagħdi lil
daww l'assassini li qatleħ l'omni ?

Laz

Ktaqt li chiehu mit mahtha bien immur niltqa
mahtha fil genna, izda il hrieb li giurnata gha
insib l'ohiti gaghluni nilbes din il libsa li ghaw
gewwa il ~~ebressieu~~ ^{tant li q' a mabgħinda} Ah! Sur professor chiehu taf
chemm jien saffrest

brist
Laz

Imreghen qurni chemm nitharree
ohra contru ili tħit tijem illi ilbiest din il-libsa u
tawni l'or l'arni fidejja xhin jiena u zewg soldati
ohra gitna ordni illi immorra fi piazza San
Geroremo minn ~~apf~~ fih nisighnaw suffara, sulda
u ohra gew jigru minn jaf minn fex hargu, u ilcoll
għija! wahda bħal tigi iralyati u għal fuq thiet
minnies li chiehu qegħdin jifirku b'culxin f'ingħ
ta trieg! jiena għarapom chiehu il Patri għurita
Pii ~~Guarez~~ u iehor illi ninhabba bħal ahwa
l'ingħinier Luigi Segura — Dejjem vittimi giocda;
dejjem martri giocda! O awn iccundannawon
għal u mewt għar għal li hienu għedewwa tal
General Oregon. Malli dawn iz-zewg martri
għalqu għajneghom gloriosament għal fidi ta
bristi wiehed xwejjah u daq xejn ta tfaġla ma
nizlu fl'art u bill maħtus ix-xultaw id-demm
tħhom bħala ~~religaa~~ ^{memu precalament minn u bħal ingħinier} bien ijommu bħala ~~religaa~~
b'hemm chemm niflak nirimnee izjed!

brist
Laz

Isoldati firsacia ta l'ghac tad-demm sparaw
fuq missieri u ~~u~~ iechgħena oħti scholl!

brist
Laz
Assassini Assassini! bla galba bla hniema!
(Paura) Ilee niges minn Toluca?

Laz
Tħet xhur
Lil famiglia Bonitas cont tafaj'dac il pajys?

brist
Laz
Altu, famiglia sventurata ohra!

brist
Laz
Għaliex sventurata? Taf illi il missier waqat
taħt il chiefer balle u miet ittertortat b'hiem bəga
is-rignura tighu li chiehet haliba hafna tal mara
tighi; ghada hajja? L'omm chiehet mietet il għimni

Laz. L'omm kienet mietet u il-

gurni li chien ghad fadal, is-soldati la balle
chiena rabruk u fl'ahhar sparaw ghalieb ghan
rabula b'buruna tar-rusarja fil but.

brist Laz
brist
Illi tighi! Lil manuli rabruk ~~blat~~ bhal geru
u lis-surnast tighu. Dan sabba Reges narbuk
bil petrolju u harqub haj f'nofs ta piazza (Tarciziu)
X'jiena nisma?! Diema martirju! Eppure huma
hemm fuq jinsabu ahjar minna (jollu idu lejn
is-sema)

Kena III

Tarciziu u ta qabel.

Darc. (Issejjat minn gewwa) Nannu! Nannu! irruldati
ma iiridun ihalluni nitthol nitthol!

brist
Oh! Lehen Tarciziu in nepputi tighi! (icun rejjer
lejn il bieb)

Lazze
Professur, inti ibga hawn lil q'qeda halli
imnur jiena (jiftah il bieb jagħmel rinjal b'ideu
Tarciziu jidhol Lazzaru jidhol u joleq il bieb
warajh)

Darc. (Imur jigri jannaq lin-nannich b'ristoforo)
b' hawn jien maħbub nannu tiegħi. (Idur li
culxin) b'kieu taf nannu chemm inħossni
feha ferhan! Hares lejn wieci nannu, hares lejja
sewwa, ma tagħrak xi haga f'ghajnejja? Mintix
qed tara f'ja xi haga straordinaria illi il biraħ
ma kienitx ^{stramba}

brist
(jifrah lin-nepputi.) O int anglu tighi, ked nagħra
fi hleb ghajnejja rajj minn tal genna. Irnexxilee
fl'ahhar mela tagħmel l'ewwel tgarbina.
Itacar dejjem f'din il grajja għaliex dawn huma
l'izbah jiem tal hajja tiegħee.

Darc. Ee uiaħ! qalli it-twajjel qassis li qarbinna.
X'funzioni sabriha nannu! Gonna actar minn
mija.

brist
Imsejhnin Ifal, gewwa cantina bhal ewlenin

insara fill catacombi

Darc K' jimporta izda magħna hien hemm heri. Iftacar nannu, darba irraccontajtli fatt ta' chieħen Tarciziu l' ewwel martri ta' l' Eucarestia? (li għalik jiena ingib l' irem)?

Brist Iva, dan ^{hien} ~~hien~~ mar jieħu il viatku lil insara li hien magħluġin fil kaly ta' Ruma u fit-trieq ha-rah u hatlach. Izda għajdli Tarciziu: ~~del~~ ~~del~~ ~~del~~ int i ma riqat xejn b'ier tmar tagħmel l'ewwel tgarbina għal daqstant isra għandec il għe mhux veru?

Darc (Therian) Xejn affattu nanna anzi kilt għal thiet minn nies

Brist W en mnejn?

Darc Kalli spiciat il fonzioni marau daks erba sinjuri nira jifirha bina u joffrunna icciculate u il parti. Jista' tahsel nannu daq hemm inhobba icciculate

Brist (jigbed lil Tarciziu ma gembu) Ersaq flit għawn ma gemb nannu li tant inhobloc. Inti huwa l'unicu confort li sejjer jibqali fuq dina l'art (jieħu nifs għawwi) u forsi għal flit għmien!...

Darc Għal flit għmien? sejjer thallini nannu? Dan għalier?

Brist Ma jiddependix minni, izda minn minute għal ohra nannu jista' isib ruħu arrestat jeholani il kaly u minn jaf?

Darc (Thares lejn nannu b' remphicita) anche kilec?! u jiena:...

Brist Jecce qatt ^{dan} ~~ma~~ għandu jghaddi minn għalijs għajdli Tarciziu int i tmar bill piacer ma patri giustine? Anche huwa inhobloc? hafna?

Darc. (Quasi jibeki, jghannag hin-nannu) Le nannu tajdubix dan jiena irid nibqa dejjem miegħec.

Brist. Vittama illi xun keec. Min jaf itall ta tant t'fal innocenti igibx xi flit tal paci fuq din l'insgreona nazione. Tahsel illi dawlaqt naraħ għawn lil Patri giustine

Darc Jigi libes ta recular bħerrott u jghaddi mill liob tal għien b'ier ma jafuhix is - suldati

Brist Ktrin jaf jecce il liob tal għien huwa insuccar minn għawn?

Tare Bride immur nara?
 Brist (Giftoh it-tieqa u il camra tintela lid daww) quasi rebah
 inissu gja hawn
 Tare etrani intir bhal asfur^{Immur} nan?
 Brist Mur u qis li tigi et malajr.
 Tare D alwaqt tarani ghawn. (jitlag jigri mill liel tal gemb)
 Brist (Giecompanniah bil herri) Eppure ma nistax ^{murawza}
 ruhi u inhallieh wahdu de fid-dinja. Imreghen
 ta Tfajjel! K'ien gatt ille jghaddi minnu? Dan il
 hrieb inhossi immermerli galbi!

Kena IV

Tarciziu, Patri Giustinu u Cristoforo

Tare (jitthol his in his) etanna shuwa hawn! — kien il nafs
 zigha ihabbat ix-xadba
 Brist ghal dan jiddispiacini!
 Tare etghajdu jghaddi?
 Brist Stenna ftit (Imur fill liel u isgjak) surgent!
 Laz (jitfaccia fil liel) Ecmenda sur Professor
 Brist etista noqod firrigur ghal ftit gmen?
 Laz Tista toqod tranquil, jecce jingola xi kage jien stess
 nigi narzac —
 Brist etizzichajr. (Lazzaru jidhol u jalag il liel. Lil Tarciziu)
 Int Tarciziu ghamilli piaci mur impostali dawn
 iz-zewg ittri. (johrog ^{gevg} ittri minn kobbhu) ghawnee
 ma gembna
 Tare Ma triax l'ewwel indakthal lil patri Giustinu?
 Brist Iva mur ghajdu jghaddi. (Tarciziu jitlag) etthjar li
 Tarciziu ma icunx presenti f'din et it-tahdida taghna
~~jigi ma patri Giustinu libes ta secular b'idwi~~
 Tare (jigi ma patri Giustinu libes ta secular b'idwi)
 Tista tgaddi patri innanna jinsab wahdu
 Brist (Imur jilha lil Patri Giustinu mill tal gemb) bhemm
 jisghobija Patri li hallegtee tistenna! — (Lil
 Tarciziu). Mur Tarciziu imposte dawh l'ittri.
 Tare. Sjjer nanna (lil Patri Patri) Stennini Patri sten-

- nini flit qabel ma titlaq jien dalwaqt ineun hawn (*jittlaq*)
P. Giust Ma listax ma thobbx lil dan. it-tfajjel dahs hemm hu
Tarrispett. 1
- Brist Poggi belgeda Patri (~~ti poggi bil gata~~) (*inewwillek
sigg*) et isthajlee għajjin
- P. Giust Ma nighdx le' le' (*ipoggi belgeda*) għaddejt il-g. lieli
shah minn għajr ma nalaq għajnejja. Il missioni
tagħna f'dawn iż-żmien jittlabu sacrificii cbar.
L'agenti tal guvern qedin jassu fuq cull pass li
nangħdu
- Brist Dallejl għaddejt quasi sghatejn inwegeb għal
mistogrijiet li gie jagħmilli is-superintendent Mi-
laquez.
- P. Giust Huwa?! Id-drieh illemnija tal bmissarja Brug.
Gie fill hin illi is-solta jigi brex iwaqqana f'din
in-nassa tad-duzanus takhom? —
- Brist Stppanti ried bil fors li nagħmila ta spia u nqjdu
l'ismijiet ta' cull wiehed illi jiffrequentat id-dar tighi
tighi. Telaq minn hawn birrawa f'f' f'halqu għox ra
li ma setax jiek. chelma minn fommni u għalee
issa id-dar tighi tinsab omdura imdawra bis-soldati
(*jiek nifs gawwi*) u nakhel & illi dalwaqt tinsab wajta
id-dar tighi! — —
- P. Giust Għaddejt għawn għurva il Messicu il personaggi
persecuzioni religiosa qeda tieber u culljam u ma
nafrx fejn sejra tirpicca. Twiled et erani qdid iħor
iħor illi f'idejh jinsabu il carti tad-destin tagħna
huwa quasi già *sebag* il *truxia* ta' laebar impe-
raturi Romani qattila. Id-demm tal martirija
quasi kaxel it-torag ta' l'ibliet colla Messicani!
u chemm għad hemm innocenti f'għil il halq
marbutin bil-etajjen u qedin jistennew id-dar is-
sigha ta' mewthom! Sa il birah stess ^{il-wieket} minn huti
il mahlubin sacerdoti għaliex amministraw is-
sagramenti lil agonizzanti għew marbutin bil-etajje.

lhal nies habsin u gew imeaxcin fis-cimetèrja
ta Doloris fejn galuhom iħaffu il qabar taħhom
sters u wara sparaw għalihom

Brist Orribli! Orribli!!

P. ġiust Id xi tħud dif nuhom chieim għad għadom tħajjjs!
u iżjed orribbli il enġies taġhna qedin jigu ma-
lugin u jigin uzati lhal hiejjeg lactar mozziza! - -

Brist Sacrilegħi! L'castig terribli u tal biza ^{qegħdin} jifgħu
fugom dawn l'imsejja!

P. ġiust eħħla irid jipprovana biex jara minn huma il ġew-
menin; u jagħzel il veri soldati tighu min-nies
dejfa u vili! Kua irid jara minn huma il mazulin
seguaci tighu li capaci fidejghom jindu il palma
tal martirju u imutafuq il-calvarie ma ġesi!
buragg immele professor! balle wieħed minn hutna
illi ikerred demmu għal briedi ismu jigi mictub
ma ta dawc il gloriu li issa qedin fis-sema ieantaw
l'as-Danna!!! Jena mirtħajjilni kied nara lil
dawn hutna ixejru il palm biex jistidnuna ~~biex~~
~~minnu~~ fug it-taġti ta demmhom ikerred,
u inħalte taġhna ~~ma~~ taħhom demmna ma taħ-
hom! buragg! jena naf illi ibnes ġie innocentament
~~u~~ iecundannat għal mewt de forsi għada
int, u jidgħade jiena! - -

Brist Għalece patri, jena ma nistennix tħief li nara
dac il biel jinfetħ, biex jigin jarestawni iżda newwa
wahda għandi

P. ġiust Għajbli Professor!

Brist W'egħalni li tħadli brieħ Gareizju tighi!

P. ġiust Oh (tista tħzeb)! ^{Bil-qalb Kollha}

Brist eħħla nardak f'idijha deġs. chieim erħik f'idijha
eħħla sters, u iricmandahlece lil dac ~~ma~~ imsejken
illim! - - - -

P. ġiust Kalli fi hrieħi; mitt tifel iħor il dallet il ierew
għal l'ewwel darba il haly ta l'angli qedin jister

new bren nilqahom fl' istitut tiegħi li g' qed nżom mohbi
bħala scola fill palazz ta' wiehed marchis. Huma il
bicia il clria *ultima* għaliex il genituri taħhom gew
huma accuzati li insara cottolici

brist If jekk gatt lilu uell patri jgħestawh qu for
forsi anche

R. Giust jgħestawh?! Dinghamel il volonta t'ella.

brist Oh l'ajxin għal dawh it-tfal minn f'jin jigi?

P. Giust Oh minn libbes leħji bil q'mut, il gionna b'le
f'juri u minn jitna il għasafu ta' l'ajru jah-
seb uell għal dawh it-tfal innocenti.

Kena V

Lazzaru u ta' qabel imbad Larciziu

Lazz. (jitholl l'biljett f'idu; meta jara lil Giustinu) Oh!

scuzani Sur Professor! Izda gejt fuq naga argenti

P. Giust (għal vista tas-surgent jingata)

brist Kejn la tibza Patri, dan is-surgent huwa wiehed min
hatna. (Lil Lazzaru) Ghaddi, ghaddi, dan hua Patri
Giustinu borona

Lazz. (Ferhan) Patri Giustinu? (Imur jigri biex jagħnag
lil Patri) Liema ferh Patri k'wara tant għien chelli
niltaga migher għawn fid-dar tal Professor!

P. Giustinu ^{Michel} Lazzaru Vernier? Latjar fost l'iscolari tiegħi libes
ta' sultan? Dan x'ifisser?

Lazz. Patri, anche fill qorti ta' Ruma pagana u flistis
Reggia tal-imperatur Kleruni chien hemm insara
illa *igawdu* fiducia fl'Imperatur taħhom u appuntes
bil libsa ta' sultan fid-dawl tax-xemx chien
jaqdu lil imperatur taħhom u bil-lejl chien
emoru lill mohbi fill habz biex jicconfortaw lil
huthom insara u xi drabi isalvawhom bħalma
chien jagħmel bosta drabi il galbieni San Bastjan
martiri

P. Giust U dan inti lista tagħmlu minn ghajr ma issib

ruheċ fill periclu?

Lazz.

għad ma kellix accazzioni inżur il klab iżda jekk
gatt Alla jerhili xi missjoni f'idejja lest b'en naghmel
colloc — Ecu ~~sur~~ professor, wieħed sultat talib
tighi battoliku blama il bierak chien imissu għarra
mannies tal klab u minn bejn il hadid gie mit-
fuk ~~dan~~ il lilha dan il - biljett minn idejn it - tifel
tiegħee — agra professor.

brist

Larc

X'inhu gatt l'irid?! (jifli b'ghajnejh il biljett)
(jigi jigi collu jerhan) għawn jien nannu! (lil
Lazzaru) Sur Sargent din id-darba is - sultati
tiegħee kienu aċtar educati għaliex halluni naghddi
minn ghajr ma hamruli wieci. (Imur ma gemb
patri Giustinu — jagħjdu minn taht ilrien)
Patri, għamilt dae collu li għatli, b'qst nitchellem
ma għesu tighi minn ghajr ma abbandunajtu,
tapp b'hece?

P. Giust

(Emelru) Iva ruġi galbi, ibqa dejjem tifel tajjel kajt
colla u għara thallin lil għeru jkrolb missider tiegħee
bhal ma chien għamel dan Tarciziu

brist

(Wara l'accontempla lil Tarciziu jimsah ~~demha~~
demha) etvolja għad għadu daqxejn ta tifel, kiema
fidi?

Larc

etanna, għaliex q'ed tibq tibchi?! forsi die l'ittra
bagħtilli il papa? Qallec xi kagja? etanna agraħili-

brist

(inewwel il biljett lil Patri Giustinu) etgra, u jec
hwa possibbli illi inti tista tagħmel ma ibni dae illi
hwa jittlob minnee la tischadulux.

P. Giust

(jagra) "Patri Giustinu, etibtlec dawn iż-żewġ riġhi
lid - demm tiegħi stess, jiena jiena ninsab fi stat
tat ~~mewt~~ moribond u bħala moribond nitolboc illi
qabel ruġi tihder quddiem Alla nixtighi nixtighi
illi iggibli hawn il ~~ro~~ rjateu, Kwal illi jirwilec forsi
anchi il mewt, iżda ~~la~~ nitolboc la thallinex nitha
fuq il patibolus tal mewt minn ghajr ma intem

din ix - newga qaddisa "

brist. Mhuwien possibli hax vera Patri?!

P. Just. Oh! Siema ghafrat ta galb intoss itoss sacerdot. Vixtieh naghti hajti u incun nista naghdi minn daww il pan-
celli tal hadid (*jiffissa lil Lozzara*) Oh! Inti forsi ^{thiunt?} ~~thiunt?~~
thiunt? jiena! B'galbi colla izda diffici

Lozz. Ipprova.

P. Just. Lozz. Il-lum ma jirnexxlix, minn hemm incarigat mill gharra tal kaly ma hax tal parlita taghna u joghtod lil insara ghal mewt!

brist. Hadd allura ma jista joghtala newga lil dae l il martu ta ibni?!

Darc. (*Bi hura u semplata*) Immur jiena Illum intoss rutti b'ishti actar minn granet oħra għaliex għandi lil għerri mgħti. Immur mixteħed f'riglejn is-suldati għassisa u wara li natsillom riglehom bid-dmugh huma sgar iħalluni naghdi.

brist. Inti ibni?! B'hi jista ieun?! Daww is-suldati għandhom galbom tant hazina illi capaci iħallu mejjet wara il biel

Darc. jogħtuni? Għaliex? jiena ma sejjer naghmel deni l il hadd. jena mitlobom biex juruni għal'ahħar darba lil missieri qabel ma jogħtuh (*Bill hniema lil. Cristoforo*) Eanna la tghajdix le, jec int iħallu halluni im-mur! Tagħna chif omni mis seme talini il ghajnuna

brist. Patri inti xi tghajd?

P. Just. Dan Darciziu kien ucoll tifel bħal. Ttnbag Umbagħad tifel ta 10 snin ma jistax ma ieanqalx anche il għub ta l'azzar.

Darc. Is-surgent jghajd lis-suldati li għu biex iħalluni naghdi u collox jogħrog b'wicc il gid ~~Da~~ Iva jew le surgent?

Lozz. jiena naghmel daki collu li nista. Certament illi tifel bħal dan hux addattat għal din il missjoni

- birost Min jaf Tassew id-divina Pro Providenza ?
- P. Giust Ictar minn darba id-divina Providenza inq diet bdaawn il creaturi innocenti — ghal daqstant professor int tista tajd l'akhar chelma, jiena naghyd ghalia bhala Ministru t'etla dan il permes nista naghtich.
- birost (Gannag lil Iarciziu b'affetti Chris) Kibza ghal hajtee li ghalija hia aqua mill hajja tighi stess !
- Darc. (B'semplicità) Umbghad anche tiebru jolithuni nannu, inti taf illi jecce jiena im-mut bhallum immur il genna dritt nitlob ghalie ghal missiere, ghal insara colla u specialment ghal Papa. (Jaghannag lil nannu) Hallini im-mur nannu nitloboc !
- birost (Jiebru nifs gawwi u jimsah xi demgha) Tajjel, jecce dina hia il volonta t'etla mur. (Gannag lil Iarciziu umbghad jinfiret minnu b'dispiacis Chris) Ma naraen izjed !
- Lagg. (Shareh lejn l'arlogg) Ma hemmne zmiem u wiehed jitlef, il mewt tighu hia magtuha ghassitta u sam digia it-thieta.
- Darc. Il habz ma jimsabx fil loqhod wisq —
- Lagg. Jiena nistennies filllieb tal castell ~~stissiderci~~. Ghamel curagg sur professor ! (Jitleq lil mod)
- Darc. Immorre immela patri iz-zmien jghaddi ma-lajr.
- P. Giust (Li chien ma gemb brestaforo jaghamel forza fuq in-nif-
sa u jaghad minn idejh lil Iarciziu lil hlewwa) Iva
ibni immorre, fuq dae is-sider innocenti tighi jena rejjer ingighed l'astia mqaddsa, imgelbe f'malitin aljad tal ghazel, l'anglet t'etla jinducrac da hdan missierec, jinducrawe il stjaja ta'l'angli li hemm fil ~~qigla~~ tal habz jinglu jadurac lil fesi ! U wara li tiecomfotta lil missierec bhala futur martri tat enijsia nergiaw nerawe tiritorna fi hdan nannu gawwi u shiek.
(Johrog min-kelleq ma Iarciziu)

(jiccompragna lil Tarciziu bil karsa ambadjorbot
idejh u jitfa għajnejh lej issema u bill
bichi gio grizmejh jgħajd:)

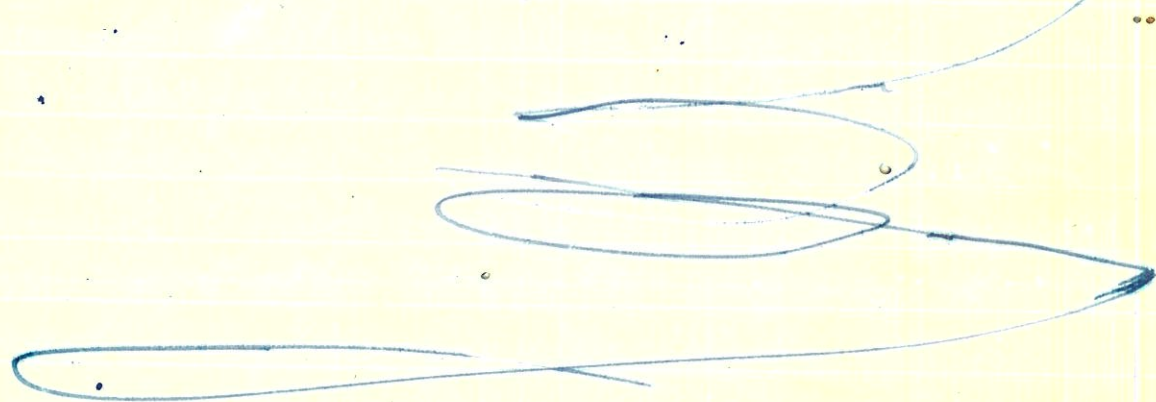
brist

ebbla tighi salvaluli int! wassla fi hdani qaw-
wi u shieh !!!

gizzel isseparju

Tmiem ta l'ewwel Att

Galea Carmelo

It- tieni Att

Kinrabru fill gewurini ta fortizza qadima il fond
malug b' cancell tal hadid u minn dan il ~~biel~~
hadid tal cancell tider bittha elira illi issuldati
jidru geyjen u rejjuin. Iillemm hemm biel
malug u fuga hemm mietub "Stenna" fix-
kellug biel ichor li fuga hemm mietub "mandant"
Dug haddain mejda b'hafna registri, carti u biex
wieha jieteb; hemm uoll gearg siggijiet. Ma
gemb il cancell hemm xi xhijer wehfin
minnlejn bil hwejgog Dinga siggijiet.

Kena I

Mariscall, Valdera ambasciazzari.

Marin

(Kighed bil g'geda ma gemb il mejda jiffirma carta,
malki jispiccia itika bil Valdera li jinsab bil wiegja
jistemnieh) Din il carta liha malajr bil capurall tal
ghassa u ibatli haun lis- sarg sargent Vernis.

Valdera

Dalwegat mieghee sur effarixial (isellema u johrog
mill cancell)

Marin

Kalli naraw jess ihallanix minuta fill poci il-
lejla (Izabbat sgaru) Ili oetar minn xi^{2o} sighe ma nalaq
nalaq ghajngja. U ispera li nispiccauha — dan
irraport mamul mill istes general u ilu ihab-
batna erba sighe ghadma ghadna ma nistawx
insiru tarfu; natiseb illi hemm xi haga gravi!...
bertament wara dan ir-rapport tal general nisten-
new xi ordnijiet giodda — ligijiet tibdil fill perso-
nal — insomma xi tibdila generali — u naraw iz-
zmien itina itina pair (Ithares lejn carta) Ma
il mewt tal kapitan Stefano oktor hia stabilita
fis- sita (johrog larlogg) gha ghadom il kamsa
g'din is- sighe nista nistrieħ daqxejn (Iqum)
Imminora meħda is- seba cafe biex incheau in-

nas (Għil hin illi iean hireg jithol Lazzara ma
Vadlura u dawn jiehfu fill cancell)

Lazz. Ecca sur Marixiall, dawn il carti batghhom l'ufficial
Mercedes; huma l'ordnijiet ta għada

Marix (jihu il carti) Maraw daqnejn (jaqra) "Għerba ta
fill ghoda" b'aspita din id-darba emieni "libda
il flucillazioni ta dawn l'ismijiet li għejjin li
huma iccundannati għal mewt: Patri ellimus bar-
deos, Emilia J. Loris u Nati Arriga" Tajjel (jaro carta
ohra) Ismijiet ^{ta dawn} li għandom jigu magħtula f'Parana
"Zewg patrijiet, hames sorijiet u rebba seculari" Għidni
illi il pulizja regrila qeda tagħmel tagħmel id-dmris
tahha — (his-surgenti) u int f'jin għamilt is-
surgenti tiegħi dallejl

Lazz. Oriti-tmienja sa naps-il-lejl conia namgħu is-
ronda fil piazza il clira, umbrghad ma erba solda-
ti ohra accompagnajna lis-surpretendent fid-dar
tal professor Cristoforo estor

Marix Xifem, mirrier il capitan stefano — u għidli
haga inneknejta bir tickfa xi haga? —

Lazz. Jena ma napsu sur Marixiall għaliex għad għad
habta humbad għal habta ta l'erba chif chelli
l'ordni idlajt erba soldati għassa mad-dar u mort
briex ngħajju lil shabi jorbu, ^{li għad} lil ^{etassen} ohro pruginiri giōdda

Marix Hemm xi ras clira fort il pruginiri illi ingħabdu
dal-lejl? — Għajdli qarririn patrijiet u sorijiet hemm
forthom?

Lazz. Ohra jidirlu sur Marixiall

Marix Hazin, hazin! hemm bzon naqbdahom għaliex hemm
hemm eiecca clira. Innies lil com li tmorru tista-
duhom fit-toqol colla meta ahna icolna minn
dawn f'idajna nistghu nisperaw premju elir minn
ant is-superjuri tagħna becc b'iss nistghu ^{intellu} intawla
il carriera tagħna. Hemm bzon illi wiehed jifem
illi lil baxx faeli taqbdun taht idej meta icunu

migburin f'xi enijsia biz-zejjed erba tiri ta xculbetta
cullhadda itella idgih, izda dawn ijjus ebar mhux
faeli takbadom u ahna lil dawn ghanna lizon
qigked tifimni?

Lazz. (~~jiconsegnatu carta ahra~~) ghawnee hawn il-lista
tal pruguniri.

Marix (~~jihu il carta~~) halli naraw minn huma il hbiel
il giocdo: (~~jassewa il carta~~) b'hif?! Dawn il ghanra
biss?!

Lazz. ghaxxa sur Marixial.

Marix. Ghalix ghaxxa biss?! J'covor ta belt bhal din chien
imiscorn qbatu mijja! J'imta iddaqqa!..... Intom
nier li tridu tadukha comda chiecu chienus il pulizja
tighi hienu jagbdu iddoppia! Kighed tifimni iwa jew
le?! (~~Ihares lejn il carta~~) Thiet patrijiet erba soijiet
u thiet ~~briganti~~ (~~jagra~~) "few arrestati fis-sela fir-
rahal ta Vera Cruz" (~~ipoggi il carta fuq il mejda~~) Tajjel
surgent ifahhom hemm f'die l'istella, saccarom
Tajjel bill catnaz u newwilli ic-cwivet ghada natgħu
fihom uoll.

Lazz. Scuzi sur Marixiall hemm heec dehal lilma tax-xita
Marix. Die naronawlhom xi sala lis-sodod tal bellus
ingedulhom u il pultruni?!

Lazz. Ma najghdx dan sur Marixiall izda —
Marix. Mur ghamel malajr dae illi ordnajtleez altiment
nitfae xhar halz holz u ilma tifem?

Lazz. Perfettament sur Marixiall
Marix. Itlag! - - - -

Lazz. (~~Isellem b'ix jarga jithol malle johrog il Marixiall~~)

Marix. (~~jarga iqabbad is-sigaru~~) Dan is-surgent qda nildu
~~inxommu flit jinten~~. Qgod attent ja ibni, ghalix
~~jie~~ jlee ninduna b'xi haga praspura thallasa qares
— (~~irjja~~) ~~Priantun!~~ Suldut.

Valdera. Iccimanda sur Marixiall

Marix. Jekih xi hadd ifittixni ghajdu li jiena occupat (~~jithol~~)

mill liel tal emandant)

Valdera Kalli f'idejja sur eMairiell, ~~ok~~! X'ghafra ta qalb ta qalb! meta nara lil dawh l'imsejra prugunieri ittrattati bhal bejjem! ^(Lazzara) a halt ma jaf ghalix gibrehom hawn il halz -- Min jaf x'ghad indu isofru?! imsejrin religiuri li chiena qedin jaghju bhal Tant gilji fill qwit tal convent u issa gew imsa- erin hawn fill halz liex jara qaddiemhom hafna uuh tal assarini!

Lazz (jittawwal mill cancell) Valdera tinsab wahdee?

Valdera! ... ~~il roba b'! aml anahz milahz~~

Valdera (li chien qed ihares lejn il liel tal emandant) ~~ok~~!

Lazzara! (Imur fejn il cancell)

Lazz tinsab wahdee? ... ~~il roba b'! aml anahz milahz~~

Valdera Iva jista' tghaddi il Mairiell issolta lihu fil camra tal emandant u dawh l'imsejrin arrestati ta dallejl?

Lazz. (jithol mill cancell) Kallejthom f'idejn il fizziol Mercedes -- jichu hsihom hwa Dac hwa man- nattha Taghna u jaghmel li jista' liex jaghjinhom

Valdera ghall ingas ma hurniex ~~ahedom~~ wahedom.

Lazz. (Bill model) Sejjer natic ahbar Tajba fuq l'imsej- ken baptan eptor

Valdera ~~ok~~ ghidli -- Jappaw!

Lazz. hwa icun jista' jicini il ryateu ingaddes qabel ma joqtho joqthuk.

Vald girsogra jithol f'dan il halz is - sacerdot?

Laz Le' ibnu stess qala permess minn ghand Patri borona illi igib l'artia ingaddsa mahlbia f'hob- lu ghar missiere. (ibaxxu rashom)

Valdera ~~ok~~! Providenza t'iklla! Sc-chejeen tar-to Jereizii? u chif sejjer jaghmel?

Lazz. tbeuth fuq il correttan tal halzin u sghawn ernexxenna ~~nahtuk~~ nahbut, izda issa ma nafx chif sejrin namghlu namghlu liex naghmil il

liha daq hemm hemm pulizja jipparrigaw
ma naxx tassew chif naqbad namqhel

Valdera U il hin dihel gmielu

Lazz kemm bzog li wiehed isib mezz u malajr

Valdera (*milhut minn idea*) ghal opra ta imhabba u ta
carita kemm bzog bhal din hem bzogilli wiehed
jaghmel minn collox. Intix qed tara dawkr
ix - xhejjes lill twejjeg. D awkr il eMarixiall gia
rohom ghal daqstant nisghta minq dew bihom.

Imbattu wahda immoru indahlu lit. Tifel gewwa
fiha u nergaw inqedwa hawn fejn hienet. ~~cty~~ gha
fill camra tighi ta ie - cavetta.

Lazz ~~cty~~ esthjar fill camra tighi ta ie - cavetta. (*Citich
ie - cavetta*) izda miriemandalee prudenza ebira....

Valdera Dahrab xejn ghalja biz-zejjed zewg minuti (*fjaqbad
ncora u jitlag jigri biha*)

Lazz. (*ficcumpaniak bil narra*) Gesu ghejnu inti hwa
lathar confort illi qighed jitolboc dae il ~~mattri~~
mattri. Gesu nitolboc illi tagtulu xewgta illi
jghangek gh'ahhar ghal lathar darba fl'ewarista
f'din id-dinja b'ec dewlaqt jigi jangek fis-rema!

Kena II

Marixiall u ta gabel umbad Valdera b' Tereizin gewwa
lix-ncora

Marixi (*fill b'el tal emandant b'ittre f'idu*) Valdera!

Lazz Scemanda sur Marixiall.

Marixi Ked infitter lil ~~piontan~~ ^{piontan}! Fejn hwa? —

Lazz Bghattu fill camra tighi ibiddel il twejjeg; Dalwaqt
tarah tarah hawn sur Marixiall

Marixi (*B' suppetta*) Ma chienx hemm subdali ohra lil
min tibat qaghad qaghad tabla lil Valdera mill
ghassa tighu?! Mixxehta tighet ghadec ma taffomx
ir-regolamenti militari?

Lazz (*Arvelut*) Ahfirli ghal darba ohra —

Marin Din m'hux l'ewwel darba u hemm bzor li nichdu
~~hriebe~~ hriebeq qea tifimni hux surgent?!----

Lazz Iva sur errarinciall

Marin M'rali jigi Valdera ghajdu jihu din l'ittra lil fiz-
zjijel tal ghassa

Lazz. Iva signar

Marin (jaghli lil Lazzaru l'ittra izda ma hux cert mill
fatti tighu) ked nghajd minn jaf id tildil tal tnejjeg
hix xi xcuza naraw, naraw. (jitlag)

Lazz Imar jittawwel mill cancelli. Minn jaf ghalix
id-dawwar dapsed hece Valdera? Oqod u nggij
gasam il lritka --- wiehed mill agenti waggfu
--- oqod helisha!... etla tighu xwarlu fimsal
bis-Slierna Riesag l'ghawn (jider Valdera mill
cancelli li xcora wara darba) xizichajr Mulej
(Imar jittahlu il cancelli)

III Tena

Valdera Valdera b'Garcizu, jaggia, umbad il Marinicall
(M'rali jidhol) Imsejken t'gajjel! Sibthi riged
b'idgh mafusin ma sidru dah-halta gewwa din
lix. xcora u ghadu ingas lirs stembak ---

(M'rali ipoggi lil Garcizu gewwa l'ixcora ma
gemb lin - xrejjes lehra jitfaccia il Marinicall)
Marin Gie jew ma giex Valdera?

Valdera (jaghmel zewg passi il quddiem) ghawra jien
sur errarinciall

Marin Trejn cont sa dal hin?

Valdera M'rot ingib il tnejjeg mill camra tas-surgent

Marin Mallini nara ftit x'ghandek f'die lix xhara ---

Valdera Il tnejjeg matmugia tas-surgent

Marin Ked najd lxe unni x'fia?! --- Koss ta Tromba

minn gewwa) Ah. irapport wasal malajr,
cullhadd ghal post tighu! M'otark illi rejjer icolna
rivista mill generalissime! (jitlag mill fond)

Valdera (Imur jarrigara ruha illi il Marixiall talag)
x'mument ghadde minn fuq! D emmi elherah
b'has -ridg! Immur mela ma hemm zmienn
x'wiehes jillef! (jiftu bil mod in-xerxa u johorgiu
minnha lil Darciziu hua ghadde rieded u b'idgh
mafusin ma sidru qed izom l'eucaristia f' ~~bicca~~
f' ~~bicca~~ ghazel bajda).

Lazz Imsejken t'ajjel! ghadde rieded! Valdera attenti, ghalien
fuq sidru ghandu l'eucaristia b'ien jieldu b'hole
Viatu lil missier (iroddu issalib u jinkunaw rashom)

Valdera (Isejjah) Darciziu, Darciziu
(jistemba u ghadde dejjem izomm l'eucaristia fuq sidru)
Darciziu minn bighea isejjahli ghawn fejn jien? u il papa
tighi fejn fejn hu? ghawn jinsab il papa tighi?
Lazz Iva arana sejin ghandu

Darc. Blomt illi g'j heru ma g'emri imellisti fuq wici
Imbad galli bil hlewwa "Darciziu dalwaqt Taw
nighi fill genna. mal papa tighi!" Tghajd Ven

Lazz. (Izighel b'ieh) Darciziu issa ahsab biss fil missioni
u gaddisa illi e'lla i'chielec f'idgh Valdera malajr
hudu inti sters hdejn missieru u din l'itra nehoda
jiena lil fizzial tal gharra

Valdera Ejja Darciziu halli inwaslec hdejn il papa tighi
(jagbad lil Darciziu minn spallegh u jieldu fill
camra fejn hemm mickab "Stenna" Darciziu ghad
ghandu dejjem idgh mafusin ma sidru izomm
l'eucaristia hece kif jaghad il pale ragg ta daw
idawwel il wice innocentu tighi)

Lazz. (erretu ra li Darciziu scappe jettu in nifs) e' h!
nizzichajr l'ella! wistghu naghjdu li h'isniha
b'wice il gid. Is-rupetti ta dah il qalil Marixiall
ibezzauni! f'ehk ningabdu quaj icun g'atomm
ghalina! — (imur i'hares mill cancell) ghawn hu
rega g'j mar. supretendent. e' h'jar inwanab
inunnhom (johrog mill gembu tax-kellig)

Xena IV

Milosquez u Marixiall

Milos (*jithol incurlat u isabbat xi carti fuq il mejda*) I'zieh l'infern! Ma nistax izjed nirma lil general jaghjudli qaddiem issuldali illi jiena ma inix capaci naghmel id-dr amir lighi! Le ma jimmeitanix nooccupa dan il post ta ~~spettur~~ spettur, u li qalbi hija hanina iz-zejjed mal carzati. b'hekk l'ajjutant Morone ma qabis ghalia ma nafx x'kien isir minni illum, forsi bhal issa ninsab mixhat f'nofs ta tieg minn ghajr impieg! -----

Marix Hallee minn dan Supretendent tara chif collox imur harir illum il general chien burdata hazina għad għada jigi dahqani jiccapta.

Milos U dan collu għaliex, għax għadni ma għate il capijiet xewwiexa ta *Jolisch* mhux biz-zejjed il fuellazioni ta eluf, u id jagħbad taht idejta il cattolici colla federati tal eMessieu. Dan chif jista ien jec għad fadal l'eluf il ebar u donnom jimble dejjem giodda dawn il nafna chieb! Sahan-ritra nisa u tfa'l qedin jingħaqdu f'dawn l'asso-razionijiet! Min irib il captu Tahhom?!

Marix Irrena l'ohra lil mewt ta f' *D. Lorentino* ebnarez ta *Martin Diaz*. Indurinu sola u bosta capijiet ohra bouna hribna li firejniha f' ~~ta~~ f'galba l'azioni b'attalica, mentri qigħed nara illi iridu nibdew mill lridu

Milos Anzi illum għax minn qabel għaliex niffucillaw 10 jimble 100 huma bhal haxeix hazina ta tahsad qatta jimbed hemel u doe illi jəghgħeb lil eulhadd ehif jersqu qaddiem il ~~haxxa~~ ^{haxxa} lid-dahqa fuq xuftehom

Marix Anzi donnhom jixteguha

Milos Hwejjeg ta min jistaghgeb; colla imutu jidhqu u bil harsa tahhom lejn is-sema u l'actar illi

iltini gewwa hia die il calma takhom. Imma
ghaliex? ghalix?

Marix ghalix, & ghalix —

Milos ghalix u la taf int u l'ingas jiena.

Marix kees u verissima

Milos Eppure hemm bzon illi wiehed isib ittaf ta din
il corba. Illam stess nighbot narresta lil Profes-
sur Cristoforo Astor. Arau illi tittrattawh thazin
u orbituh bill ctajjen u halluk bil giuh ixhtuh gio
camra l'actor mudluma halli imut bil qsim d galb
umbad wara jumejn nigi naghmillu xi mistog
sijiet u u naraw ghandux hila jibqa b'fomm
siehet bhal ma ghamilli l'ahhar darba — etnehe doe
ibnu li jinsab maghluq hemm geur huc jista jatina
hafna tarif, izda rashu ilsa ghazel il mewt mill
jispjuna

Marix Il captan ghalix issa spicia collex — Serba tiri
gio galbu u qisu gatt ma chien

Milos (jahseb) Eppure — (Malajs) hemm jongos ghal
esegazioni?!

Marix (Ishares lejn l'arlogg) sew sew ghoxrin minuta

Milos (Rusalek) Bizzegjed huma, irid narah u nargia nittanta
ghall' ahhar darba forsi dah li ma innixkilix namel
fi tmien-tjiem jinnexxili naghmlu f' minuta.
Il biza tal fuillazioni, il hrieb tal famiglia, in-
xwejjah missiera, ic-chejchen ibnu, ittama li jerga
johrog bl'unuri colla minn dan il halz — erin
jaf ghandomx hila igialuk jitchellu —

Marixial, mur gib ghawn lil captan

Marix (Isejjah mill gemb) Valdera!

Xena V

Valdera, umbad stefano u ta qabel fl'ahhar geug
guardiani

Valdera (jipprenta rashu fill viel fejn hemm mictub

"Stenna" Iccmanda!

Marix (B'corla) Sejjer nagħjdec għall 'akħar darba li hemm
geu mangħdecx xi tidu. K'ont qiegħed tagħmel
f' die il camra?

Valdera Gongra orrin minuta biex il captan jigi off
ifflucillat u għaleh staqrejt għandhux bjon ni
hagia reont ma jobbligawna li-regolamenti

Marix Jibu għawn barra quddiem is-supretendent.

Vald Kiegħee jien (jidhol minn harg)

Milos Marixiall hallani ma lie-cundannat wahdi

Marix b'if jgħogħoc. b'if jgħogħoc lileh (jitlax)

Milos (jogħod ma gemb il mejda taparri qiegħed jagħra)

Valdera (jigi ma Stefano) Ecu il prigionier.

Stefano Ki tid minn għandi?

Valdera L'ispettur irod iehelmec (jitlag mill gemb)

Stefano (idur lejn l'ispettur mistagħgeb) I chellem lili?! —

Milos Erraq actar ma gemb captan

Stefano (Fug, qalbu) Captan lili? Dan l'isem ma hux
tighi izjed; minn dac il hin illi inti stess q quddiem
issuldati tighi nethejtli il galluni minn fug
spallgja u hatli il midalji li jina cont q'ajt fug
il camp tal battaglia biex niddefendi il patria tighi
jiena ma inix actar suldat izda prigionier tighi

Milos (Taparri tighi hienena) Ma nichadex illi ittubund
chien ahux iz-zegjed fill condanna, izda hua ried
jgħati lezjoni u b'dana cullu lili giet motija
regħta illi nista nista

Stefano L' tista?

Milos Iehelmec għall 'akħar darba biex insalvalac harg

Stefano Biex issalvami?! Le, le — nibqa nafuleh izda irra
tara wirg! Hallini fill paci la ~~tiddisturbalix~~ ~~tiddisturbalix~~
tiddisturbalix il menti tighi qurita bħal dan il mu-
ment l'irpirtu tighi hua ma gemb eħħla li nan-
għnaq hawn geurwa sidri u bi hua hwejjeg ohra
ma irridx naf

- Milos Ma tibzax mill mewt ?!
- Stefano Ma tibza mill mewt ?! Ma taranix chemm jien tranquil inhoss ruhi rassenjat ghal collox. Ruhi ma tixtieq x haga ohra liex tittajjar lejn ~~ma~~ alla. Għall bñidem gurtizzia ma sibi, izda ji hdon alla insib lezar ta l'imhabba u giustizzia
- Milos Ma tibzax mill mewt ?!
- Stefano Ma taqraz fill hena tighu ta ghajnejja ? Le, ~~le~~ mhux mewt izda jiena rejjer nitwiled mill gdid ghal hajja Eterna Eterna beata fis-sena
- Milos Ma nifmeex.
- Stefano St. twajjeb, l'innocenti ma imuc meta ihalli din l-art izda jitwiled liex igawdi
- Milos Captan hallik minn dawn il hafna fantazijiet ahrieba tajjeb —
- Stefano Jena hrielta. Jiena lest u dawn il ehelmejt immur nagħid li s-soldati tighi "soldati sparaufug il captan taqgħom minn ghajr b'isa ftaena pero illi jiena innocenti u gatt traiditus; sparauf u taraw chief imuta in-nies gawwija!"
- Milos (~~Mistgħeġeb~~) gista ien gatt li illi l'ebda imhabba ma ~~tighu~~ ~~lejn~~ ~~din~~ ~~tighu~~ ~~dec~~ ghal ~~din~~ ~~il~~ hajja ?! Ahseb f'dae ix-xuejjah missieree illi minn ghajree imut bil qsim il qalb! Ahseb uoll illi andee ibnee unieu illi jibqa eltim — wahdu fid-dinja minn ghajr omm — minn ghajr missier kemm alla missier ta cullhadd ma jabbandunah. U jecce id-detana titharec liex irsalvax ? — U jekki xi hadd jgħejdlee: "Jena irid irsalvax hajtee jiena irid narga nroddloħ unuec anzi icollox għat aetax għoli fl'erercitu — u fuq collox ta-cwista. somma clira ta flus? qigħed tifimni? Irris signur ?!"
- Stefano tittantānix għalik jiena chiecu die led illi tēun trid tōbbliġani nirrendi jiena ineanpara għalik il

- cunġenza tiegħi tagħjdi illi għandi inżomm is- reċiet ta' għawwa il qabar u ma nittadix ^{għadli} x' dużumur tista' iġġil fuqha meta inti tistax għajnejn il ġiustizzja b'ien ta' tie - castiga lil hattjen? Dan hua dover ta' cull cittadin illi iħobb il ^{għawwa} ~~għawwa~~ illi tispjuna contra ix - newarica —
- Stefano
Milos għene ma nafx bl'ebda newarica
(*jinfaqa*) Stabilitu qiegħed ~~u~~ inwedece li nehilsce mill mewt! Għal ftit ismijiet ta' caprijiet illi inti total tataru nehilsce illa ma iean jaf hatt rejn —
(*iqum u jagħod minn sidur lil Stefano*) Sehel - len irrid l'ismijiet ta' daww il caprijiet colla li qiegħdin jahdnu għal azjoni Battolica
- Stefano Mitollu hallini — irrisposta tiegħi tajtilec —
Ftit minuti oħra jifirduni minn dan il post tal liza hallini mitlob għaliha daww il minuti li fadal, hama l'aktar mezzjanz: Ektar mill flus mill unur colla li inti trid latini!
- Milos (*ghadu jittama*) Iftah għajnejk għajnejk! Ballie mill fanatism ta' din ir - religion li issa għad għadda iż - zmien tattha. Din hia superstizioni tan - nisa, hawn raġel u iftah ^{qallub} qallub
- Stefano Kisee ma intix tchellimni iżjed għaliex jiena ma nirimalkx. Għandi lzon il quit f' dawn l'aktar mumentli irrid ningabar ma gheri tiegħi f'ittall - mur u mur u hallini —
- Milos (*B'irabria*) Plo ipersuadee rod raheom darba għal dejjem illi ittama tagħcom il battolici spuciat li tergaw titilaw fil poter b'ien tinnemandaw il ligijiet. Il gawwa tinsab f'idejha u għalligj callhadd icollu ibaxxi raru għal ligijiet tana ories imqarq! Intcom tagħdda fuq iż - zmien gejjini?! Iż - zmien ta' qiegħed f'idejn eħħa u il enijsia tiegħu li hargu dejjem rebibikin fuq il propotenti; iż - zmien hua uoll ta' daww illi jis -
- Stefano

siltu għal fidi u gatt toghcom illi titgathu għal
vili interessi ta' dina l-art!

Milos (jarga jagħda minn sidu u jircurrah) Int mig-
nan! — Mignan! —

Stefano (B'gawwa ta' il ~~fim~~ jien) A bit trionf tal-
fidi din il Patria tighi issir actar qawwija u sabieha
mhux le del' assassini u il hallikin!

Milos (Barra missewri tighu) Biz-zejjed! biz-zejjed dan
il cliem! (Issejjeh) Guardiani! e Marixciall! (mill
biel lejn hemm mieteb "b' mandant" jider il
marixciall b'zewg guardiani mighu).

Marix
Milos għal emandi tighu signu
Hudu lil dan il bndem minn quddiemu qabel ma
nogħtu b'idejja stess! Hudu għaddestin tighu
ihajj ruħu għal mewt!

Marix (jagħmel signal lil guardiani, il guardiani
jagħdu li Stefano u idatthlek fis-sala tal "~~b' mandant~~"
"b' mandant".

Stefano (Hue u rejjer il curagg jidli fuq wiecu) Jena lest
dejjem u nahpilcom bhalma hfiit lil għedewwa
colla tighi! Forsi eħla għad jifthilcom ghajig-
com għad-dawl tal fidi (jitlag mahhom)

Xena VI.

Milosquez u Marixciall

Milos Die il qawwa tighu die il fidi inhassa tarvelini! — lingas
helma ta' mibeda lingas demha ta' dispiacir! Bolla
colla hacc! Imorra għal mewt qishom rejrin għal xi festa!
Imma xi teun gatt din il fidi taħhom?!

Marix Sur spettur la togotr itħassar demmec fuq dawn il
herijiet hmerijiet din il fidi hia haga illi la jina u
ingas int għadna gatt ma finniha

Milos Smajt hux heima sfida "I-gmien gijjini hua j'idejn
eħla u il enjria illi rebhet is-secoli? Dan il cliem

inhorru l'hale daqqiet ta' shien gewwa galbi!
Marix Tatiex cas dan hua cliem u xejn iżjed.
Midos Immorru, immorru immorru ghalieq għawn qigħed
inhossni rejjer nirga! (jitilqu mill fona mill
biel tel cancell)

Luce

Lena VII

Valdera, Tarciziu umbad stefano u suldati b'lag-
zaini

(Kene muta għal ftit taqa hemme ebira, il pale
joscure ruħu l'orlozz idogħ sitt tocchi bilmod
u ta' swied il galb malli jiegħ l'orlozz jinstema
is-roll tattambur fill bogħod illi dġen jorrob)

Valdera (johrog mill ma Tarciziu mill camra f'jin hemm
mied b' "Stenna" Ersaq l'għawn angla tighi
Tarciziu, nittamalli jena nohorgoe minn hawn
minn għajr hawn ma jirac

Darc (jirma is-roll tat tambur) K'ien qatt dan il hoss
ta' Tambur?! (How to Tambur)

Valdera xejn ibni dawn huma is-suldati qedin jilagħlu
fill biha tal castell

Tare. Imma jiena nistacar illi meta chienu qatlu lil
Patri Sabba ucoll dichinar chienu daqqew
it-tambur. —

Valdera (ewokdu) Issa k'rejjer najghdla. Tarciziu nitilqu
malajr gabel ma jigi xi suldat fuqna u nagħla!
Tarciz Valdera, aft atfiri izda jiena ir-rid naf fejn
hwa il papà? —

Valdera Għal Umbad najghdlee għal issa imxi mighi

Tarciz Valdera, inti qigħed taħbili — dan is-roll tat-
tambur?! Għal ingas gabel irried nicsih bil
bevs lil Papà tighi! Irried narah għall'ahhar
darba —

Valdera Anglu ta galbi! Issa spiccia ma hemmx actar
zmien. Issa hemm l'zon insalwaw rasna u

"Attenti" !!

X Lathar Xena.

Tarciziu u tal qabel.

Tarciz

Stefano

1 mal chelme attenti johrog jigri u dritt inur
jitanonag ma ~~ma~~ missiere) Papi! Papi!
Ibni l'ghaziz tighi! (ghawn issuldati jispareu
hecchie Tarciziu jasal fejn missiere, u dis-
grazziament jigi milgħut mill balal tas-sul-
dati hwa ucoll. Il missier jigi ~~u b'lehen~~
l'iben jagħgu fl-art għadom mangin u
b'dahqa ta l'angli) Ibni! — Le —
anzi — angħu snibghawt missima —
inti — bhal — dan Tarciziu iehor —
bqajt Vittima — ta l'ewearustia, illicinti
hiedli hawn fuq ilsiemi — bħala Viatca! —
Ibni — inti — bl'awwel toqrbina tiegħee
— u jiena — ucoll b'gesu — li għadu
għawwa sidra — immorra nittagħu —
ma hutna il martri fill gloria —
tassmewiet!! (Ibrius lil Tarciziu) Inti —
mit martri — bħala — Tarciziu
— il għid!! (Il missier u l'iben
jorqdu ir-ragħda ta l'angli! issuldati
u għadom jiccontemplaw il quadru fill waqt
li kita ta fjuri nizla missema fuq Stefano
u Tarciziu, jingħel heħu heħu isseparju) K. B.
Biccia musica ~~pubb~~ patetica leun tista taecom-
pagna dan it-tmien tad-dramm.)

T miem

Galea Carmelo S.C.

1 Dramm 1943 Sliemg